

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Okresní soud v Mostě rozhodl samosoudkyní Mgr. Radkou Kryndlerovou ve věci žalobce: [redacted] narozený dne [redacted] bytem [redacted] zastoupený advokátem JUDr. Jiřím Císařem, se sídlem Dvořákova 3, 400 98 Ústí nad Labem, proti žalovanému: **Severočeši.cz**, IČ: 71339493, se sídlem J. Arbese 2600/1, 434 01 Most, zastoupený advokátem JUDr. Tomášem Kindlem, se sídlem Blatenská 3218/83, 430 01 Chomutov, o **určení, zda je rozhodnutí orgánu politického hnutí v souladu se Stanovami a se zákonem**

t a k t o :

I. Následující rozhodnutí orgánů žalovaného nejsou v souladu se Stanovami žalovaného a se zákonem č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a hnutích:

A/ Usnesení, která byla přijata valnou hromadou konanou dne [redacted]:

- 1. Usnesení:** že novými, platnými členy předsednictva Hnutí byli zvoleni [redacted] nar. [redacted] a [redacted] nar. [redacted]
- 2. Usnesení:** že [redacted] nar. [redacted] byl zvolen do funkce [redacted] politického hnutí Severočeši.cz.
- 3. Usnesení:** o změně Stanov politického hnutí Severočeši.cz v následujících člancích:
 - 1) Čl. I) odst. 2) změna sídla politického hnutí Severočeši.cz – nové sídlo ul. Jakuba Arbese č.p. 2600,434 01 Most

- 2) Čl. III) odst. 5) písm. f) odrážka čtvrtá za: přečin a zločin, vyjma neúmyslných trestných činů i
 - 3) Čl. III) odst. 6) v závorce (postup dle Správního řádu č. 500/2004 Sb. v platném znění § 24)
 - 4) Čl. IV) odst. 2) písm. c),g),h) zrušit v celém rozsahu
 - 5) Čl. IV) odst. 3) v první větě vyškrtnout slovo „přítomných“
 - 6) Čl. VIII) odst. 2 A) písm. g) a odst. 2C) písm. c) – zrušit v celém rozsahu
 - 7) Čl. VIII) odst. 3) písm. d) – zde opět 4 hlasy všech členů Předsednictva Hnutí
 - 8) Čl. VIII) odst. 3) písm. e) ,k),o) – zrušit v celém rozsahu
 - 9) Čl. IX) odst. 2) – Kontrolní komise je složena ze tří členů
 - 10) Čl. IX) odst. 6) – vyškrtnout ... ani člen Výkonného výboru
 - 11) Čl. X) odst. 2) - rozhodčí výbor je složen ze tří členů
 - 12) Čl. X) odst. 3) – vyškrtnout „ výkonného výboru“
 - 13) Čl. XI), XII), XIV) - vypustit
 - 14) Čl. XIII) odst. 3) vyškrtnout první větu – předseda odborné Komise je členem Výkonného výboru Hnutí
 - 15) Čl. XVII) odst. 1) vyškrtnout poslední větu ... předsednictvo hnutí může zmocnit Výkonný výbor
4. **Usnesení:** že byla schválena změna sídla Hnutí na nové sídlo v Mostě, u. Jakuba Arbese 2600.
5. **Usnesení:** o odvolání [REDAKCE] z funkce jednoho člena předsednictva.
6. **Usnesení:** o odvolání [REDAKCE] z funkce [REDAKCE] předsednictva Hnutí.
7. **Usnesení:** jímž byl [REDAKCE] zvolen do funkce jednoho člena předsednictva Hnutí za odvolaného [REDAKCE]
8. **Usnesení:** jímž byla [REDAKCE] zvolena do funkce jedné [REDAKCE] Hnutí.
9. **Usnesení:** jímž byl [REDAKCE] nar. [REDAKCE] zvolen do funkce jednoho [REDAKCE] Hnutí.
10. **Usnesení:** jímž byly za členky [REDAKCE] Hnutí řádně zvoleny [REDAKCE]
[REDAKCE]
[REDAKCE]

11. Usnesení: jímž byli členové [REDACTED] Hnutí řádně zvoleni.

B/ rozhodnutí předsednictva žalovaného o ukončení členství
ve hnutí Severočesí.cz ze dne . . .

II. Žaloba se zamítá, co do požadavku žalobce na určení, že sdělení o neexistenci členství [redacted] ze dne [redacted] [redacted] a 2014, [redacted] ze dne [redacted]. [redacted] 2014, [redacted] ze dne [redacted]. [redacted] a 2014, [redacted] ze dne [redacted]. [redacted] 2014, [redacted] ze dne [redacted]. [redacted] 2014, [redacted] ze dne [redacted]. [redacted] 2014, [redacted] ze dne [redacted]. [redacted] 2014, [redacted] e dne [redacted]. [redacted] 2014, [redacted] ze dne [redacted] [redacted] 2014, [redacted] ze dne [redacted]. [redacted] 2014 a [redacted] ze dne [redacted] [redacted] 2014, učiněná žalovaným nejsou v souladu se Stanovami žalovaného a se zákonem č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a hnutích.

III. Žalovaný je povinen nahradit žalobci náklady řízení ve výši 43.337,44 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku, k rukám zástupce žalobce.

Odůvodnění:

Žalobce se domáhá určení, že rozhodnutí přijatá valnou hromadou konanou dne [REDACTED] [REDACTED] (dále jen předmětná valná hromada) a následná rozhodnutí učiněná orgány politického hnutí Severočeši.cz (dále jen hnutí) v návaznosti na tuto valnou hromadu nejsou v souladu se Stanovami žalovaného a se zákonem č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a hnutích. Na výzvu soudu pak žalobce podáním učiněným dne 17.10.2014 upřesnil žalobní návrh v tom směru, že všechna „následná rozhodnutí“ není schopen taxativně vyjmenovat, neboť mu bylo znemožněno členství v hnutí, důsledně tomu se domáhá soudního přezkumu jednání popsaných v žalobě, tedy rozhodnutí o ukončení členství [REDACTED] [REDACTED] sdělení o neexistenci členství [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED] Žalobu odůvodnil tím, že
dne [REDACTED]. [REDACTED] proběhla valná hromada hnutí, jehož je žalobce zakládajícím členem.

Legitimitu předmětné valné hromady žalobce odmítá, neboť má za to, že její svolání a průběh jsou v rozporu se zákonem a stanovami hnutí.

Při svolávání a konání předmětné valné hromady došlo k porušení zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a hnutích ve znění pozdějších předpisů, nebyly demokratickým způsobem ustanoveny nové orgány hnutí a tímto se dostalo hnutí do kolize se zákonem, neboť vznikat a vyvíjet činnost nemohou strany a hnutí, které nemají demokratické stanovy nebo nemají demokraticky ustanovené orgány. Rovněž došlo k porušení Stanov, když předmětná valná hromada nebyla svolána řádně, neboť nebyli pozváni všichni stanovami určení delegáti základních organizací, konala se v neúplném a stanovami nepředepsaném složení, nebyla usnášeníschopná, chybělo 10 členů, konala se v nezákonném termínu, byla svolána osobou, která k tomu nebyla legitimována a byla řízena osobou, která k tomu nebyla oprávněna. Usnesením Ministerstva vnitra č.j. MV-30869-27/VS-2008 ze dne 28.3.2014 byl žalobce vyzván k podání návrhu k soudu na základě ust. § 16a odst. 1 zák. č. 424/1991 Sb., žalobce tak učinil, aniž by podání žaloby předcházela žádost o zjednání nápravy u rozhodčího výboru hnutí dle ust. § 16a odst. 2 zákona, když má za to, že v posuzované situaci by takový postup byl bezpředmětný.

Žalovaný se bránil proti bodům žaloby, které mu vytýkaly, že někteří členové hnutí nebyli na soudem přezkoumávanou valnou hromadu pozváni, tvrzením, že pozváni mohli být a byli pouze členové hnutí. Pokud osoby zmiňované v žalobě pozvány nebyly tak proto, že jejich členství považuje žalovaný za nulitní – putativní, namítal nedostatek aktivní legitimace na straně žalobce, kterou odůvodňoval tím, že členství žalobce v žalovaném je nulitní, putativní. Stejnou argumentaci užil i k dalším námitkám žalobce. Pokud bylo žalovanému vytýkáno, že termín konání valné hromady určil, valnou hromadu svolal a valnou hromadu řídil pan [REDAKCE] ačkoliv tak měla učinit [REDAKCE] hnutí [REDAKCE] poskytl žalovaný soudu dvě verze, jimiž postup odůvodnil. Podle první verze následný den po rezignaci pana [REDAKCE] na funkci [REDAKCE] hnutí, rezignovala na funkci [REDAKCE] a pan [REDAKCE] – [REDAKCE] hnutí - tak zůstal jediným, kdo mohl valnou hromadu svolat. Podle druhé verze žalovaného svolával pan [REDAKCE] valnou hromadu jako [REDAKCE] hnutí, když byl tímto předsedou zvolen na schůzi předsednictva hnutí dne [REDAKCE] právě tímto předsednictvem.

Jestliže žalobce učinil předmětem řízení A) přezkum usnesení přijatých valnou hromadou hnutí Severočeši.cz, která se konala dne [REDAKCE] a B) přezkum usnesení následně přijatých předsednictvem vzešlým z předmětné valné hromady hnutí, která se konala dne [REDAKCE] jsou právně významná následující skutková zjištění. Ad A) Jinými slovy, soud musel hledat odpovědi na následující otázky: 1) konala se dne [REDAKCE] valná hromada, určil termín konání valné hromady, svolal valnou hromadu, řídil valnou hromadu ten, kdo k tomu byl oprávněn, 2) byli na valnou hromadu pozváni všichni, kteří dle Stanov měli pozváni být a byla valná hromada usnášeníschopná, 3) jaká usnesení byla přijata valnou hromadou. Ad B) přezkumu kterých usnesení následně přijatých předsednictvem vzešlým z předmětné valné hromady hnutí, která se konala dne [REDAKCE], se žalobce domáhá. Právně významných skutečností je tak celá řada a rovněž důkazních návrhů přednesli účastníci celou řadu, protože

mezi nimi bylo nesporné pouze to, že se předmětná valná hromada konala a že ke dni [redacted] rezignoval na funkci [redacted] hnutí pan [redacted] ostatní již bylo sporné. Žalobce tvrdil porušení několika ustanovení Stanov, přičemž soud za nejzávažnější porušení Stanov považoval s ohledem na níže uvedené právní posouzení věci, pokud by bylo zjištěno, že na valnou hromadu nebyli pozváni členové hnutí a s tím souvisela otázka usnášeníschopnosti valné hromady. Po provedeném dokazování tak soud učinil následující skutková zjištění: ad 1) Dne [redacted] se konala valná hromada hnutí (*tato skutečnost byla mezi účastníky nesporná*), přičemž valnou hromadu svolal pan [redacted] (*tuto skutečnost vyplývá z emailu*), který ji také řídil.

ad 2) Bylo-li úkolem soudu zjistit, které konkrétní osoby měly být v souladu se zněním Stanov na valnou hromadu pozvány a zda v souladu se stanovami pozvány byly, musel soud zjistit, kdo byl členem hnutí a zda byl ten který člen hnutí na valnou hromadu pozván a zda byl pozván způsobem, který předpokládají stanovy. K těmto otázkám soud zjistil, že předmětné valné hromady se zúčastnilo 7 členů - jmenovitě [redacted] kromě osob shora uvedených se předmětné valné hromady nezúčastnil nikdo další (*viz. prezenční listina k předmětné valné hromadě*). Dle tvrzení žalobce se valné hromady nezúčastnili dva členové předsednictva [redacted] a [redacted] protože nebyli pozváni. Žalovaný tvrdil, že pozvání byli emailem. Soud provedl důkaz jednak navrženou emailovou zprávou a jednak čestným prohlášením těch dvou, že pozvání nebyli. Dále byl navržen jejich výslech. Provedení výslechu soud již zamítl, aniž by ohledně skutečnosti, zda byla [redacted] a [redacted] řádně pozváni na předmětnou valnou hromadu, přijal dílčí skutkový závěr, neboť ve světle dalších zjištěných skutečností pozbyla tato skutečnost významu.

Ze zápisu z valné hromady ze dne [redacted] označeného žalobcem jako B3 spolu s prezenční listinou však soud zjistil, že hnutí mělo ke dni konání předmětné valné hromady i jiné orgány než jen předsednictvo, a to kontrolní komisi a rozhodčí výbor, jehož členem byl zvolen i žalobce a dále na prezenční listině figurují další osoby, které ovšem stejně jako žalobce nejsou uvedeny na prezenční listině předmětné valné hromady. Žalovaný namítal, že z prezenční listiny a zápisu z této valné hromady nelze zjistit, kolika hlasy každý z delegátů základní organizace hlasoval. K tomu soud uvádí jen tolik, že ust. § 16a zák. č. 424/1991 Sb. stanoví k přezkumu rozhodnutí prekluzivní 6 měsíční lhůtu a po uplynutí této lhůty se již nelze domáhat určení jakéhokoli nesouladu se zákonem, námitky žalovaného jsou tak opožděné a platí tak, že usnesení přijatá na valné hromadě dne [redacted] jsou pro žalovaného závazná. Žalovaný nepozvání žalobce a dalších osob, které se předchozích valných hromad zúčastňovaly, potvrdil a odůvodnil. Důsledně tomu nemělo smysl provádět dokazování ke skutečnosti, zda byl či nebyl na předmětnou valnou hromadu pozván i někdo další než ten, který je uveden na prezenční listině, protože skutečnost, že nebyly pozvány jiné osoby než ty, jejichž jména jsou uvedena na prezenční listině, byla mezi účastníky nesporná – soud tak důkazy listinami označenými jako čestná prohlášení [redacted]

provedl nadbytečně, provedení důkazu výsledkem těchto osob pak soud zamítl.

Žalovaný nepozvání žalobce a dalších osob na předmětnou valnou hromadu odůvodňuje tvrzením, že pozvání mohli být jen členové hnutí a žalobce a dalších 50 osob členy hnutí nebylo, když jejich členství bylo jen putativní. Tímto způsobem se [redacted] jako žalobce č. 2 spolu s [redacted] v žalobě podané dne 2.6.2014 u Okresního soudu v Mostě sp. zn. 33 C 264/2014 (viz. část spisu chybně označená jako 21 Nc 803/2014) k problému členství vyjádřil a ve stejném duchu byla jeho vyjádření i v průběhu předmětného řízení: „...žalobci po svém zvolení do čela žalované zjistili, že některé osoby, které byly považovány za členy žalované, jimi nikdy nebyly – buďto se vůbec o členství neucházeli (nedohledala se přihláška) nebo o jejich přijetí za člena nebylo nikdy nikým rozhodnuto (podle stanov tak musí činit předsednictvo žalované a neexistuje žádný zápis o tom, že tyto osoby byly přijaty za členy. Členy hnutí Severočeši.cz tak není [redacted]

[redacted] Tolik z žaloby vedené Okresním soudem v Mostě pod. sp. zn. 33 C 264/2014, s kterou se soud seznámil při své úřední činnosti.

Dále soud zjistil ze zápisu z předmětné valné hromady, že v Zápisu z jednání valné hromady politického hnutí Severočeši.cz ze dne [redacted] je mj. uvedeno následující: „...dále předsedající konstatoval, že s ohledem na to, že nelze doložit to, že členové [redacted] Hnutí a [redacted] Hnutí, jsou platnými a řádnými členy politického hnutí Severočeši.cz dle Stanov Hnutí, je nucen požádat o volbu členů [redacted] Hnutí a členů [redacted] Hnutí. ad 5) [redacted] navrhl do funkce členů [redacted] Hnutí paní [redacted] všechny nominované své nominace bez výhrad přijaly. Hlasování: všech 7 přítomných platných členů politického hnutí schválilo do funkcí členů [redacted] Hnutí...“ (zápis z jednání předmětné valné hromady). Jak již bylo shora uvedeno soud zjistil, že žalobce se jako člen hnutí zúčastňoval valných hromad hnutí (tato skutečnost vyplývá ze zápisů z valných hromad a jejich prezenčních listin konaných dne [redacted] označené žalobcem jako B2, 23.2.2009 označené žalobcem jako B3, ze dne [redacted] označené žalobcem jako C1), konkrétně ze zápisu z valné hromady konané dne [redacted] vyplývá, že byl žalobce zvolen členem a [redacted], přičemž na prezenční listině je kromě dalších též podpis pana [redacted]. Zároveň byl žalobce nominován hnutím na jeho kandidátce jako člen tohoto hnutí do krajských voleb v roce 2012 (tuto skutečnost učinili účastníci nespornou a kdokoli ji může zjistit na internetových stránkách www.volby.cz). Ze shora uvedených důkazů tvořících vzájemný propojený celek nemohl soud učinit jiný závěr než, že ke dni konání předmětné valní hromady žalobce členem hnutí byl – za člena byl přijat, splnil podmínky členství dle Stanov, za člena hnutí se pokládal, za člena hnutí ho považovali ostatní členové hnutí, když ho zvolil do [redacted] hnutí a což je dle soudu nejvýznamnější s ohledem na právní posouzení níže, za člena hnutí minimálně v roce 2012 museli žalobce považovat i voliči v krajských volbách v roce 2012, když žalovaný netvrdil, že by členství žalobce po těchto volbách zaniklo. Namítal-li žalovaný, že žalobce za člena hnutí nebyl přijat

na základě procedury, kterou předpokládají Stanovy, soud nic takového z provedených důkazů nezjistil.

Žalovaný k prokázání této skutečnosti navrhl zápisy ze schůzí předsednictva v rozhodném období, přičemž tvrdil, že to jsou všechny zápisy ze schůzí předsednictva. Soud těmito zápisy důkaz provedl a zjistil, že skutečně žádný z těchto zápisů neobsahuje usnesení předsednictva, kterým by byl žalobce přijat za člena. Při hodnocení tohoto důkaz však musel soud vycházet z tvrzení [REDAKCE] za žalovaného, který připustil, že zápisy z předsednictev, které byly soudu předloženy k důkazu, jsou všechny pouze v tom směru, že všechny, které má hnutí aktuálně k dispozici, přičemž informace o tom, že hnutí nemělo v pořádku listiny, se sporem line jako červená nit. Dále žalovaný k prokázání této skutečnosti navrhl důkaz Seznamem členů, přičemž v tomto seznamu není žalobce jako člen hnutí uveden. Po koncentračním bodu navrhl ještě důkaz zprávou o placení příspěvků člena hnutí žalobcem, důkaz soud neprovedl, neboť byl navržen, aniž by k tomu měl žalovaný zákonný důvod, až poté co došlo ke koncentraci řízení. Ve světle shora uvedeného dospěl soud k dílčímu skutkovému závěru, že z provedeného dokazování vyplývá, že žalobce splnil požadavky Stanov na to, aby se stal členem hnutí, tedy podal přihlášku, stejně tak neměl soud k dispozici listinný důkaz, který by prokazoval, že žalobce byl za člena přijat rozhodnutím předsednictva. Není-li však listinný důkaz, neznamená to nic jiného než, že o rozhodnutí předsednictva není písemný doklad, což však ještě nemusí znamenat, že by předsednictvo žalobce za člena hnutí nepřijalo, pouze o tom rozhodnutí není písemný doklad – zápis z předsednictva, a to buď proto, že vůbec nebyl pořizován, ztratil se, byl zničen, odcizen atp. Na skutečnost, že rozhodnutí o členství žalobce bylo přijato předsednictvem lze usuzovat z uzavřeného kruhu nepřímých důkazů, které si vzájemně neodporují, ale navzájem se doplňují (*zápisy z valných hromad spolu s prezenčními listinami konaných dne [REDAKCE] označené žalobcem jako B2, [REDAKCE] označené žalobcem jako B3, ze dne [REDAKCE] označené žalobcem jako C1, kandidatury žalobce ve volbách na kandidátní listině hnutí jako člena hnutí*). Těžko si lze představit, že by členové hnutí (mezi nimi i pan [REDAKCE]) volili do orgánů hnutí, nechali hlasovat na valných hromadách hnutí, nechali kandidovat do voleb jako svého člena na své kandidátní listině někoho, kdo nikdy nesplnil podmínky pro členství a jako člen nebyl řádným procesem v souladu se stanovami přijat.

Dospěl-li-li soud k dílčímu skutkovému závěru, že žalobce byl ke dni konání předmětné valné hromady členem hnutí a na předmětnou valnou hromadu nebyl pozván, ač podle Stanov pozván být měl, nebylo již třeba, aby soud zjišťoval, zda při svolání předmětné valné hromady rovněž došlo k porušení dalších článků Stanov – tedy zda předmětná valná hromada byla svolána a řízena někým, kdo k tomu nebyl oprávněn, zda byla usnášeníschopná.

Vzhledem k tomu, že v průběhu dokazování nebylo od počátku zřejmé, která z právně významných skutečností bude prokázána jako první, provedl soud i skupinu důkazů, u nichž skutečnosti z nich zjištěné pro své rozhodnutí již nevyužil. Jsou to následující důkazy – deset zápisů ze zakládajících zasedání – valných hromad deseti základních organizací hnutí označených žalobcem pro potřeby dokazování jako A1 až A10, dále důkazy listinami označenými jako čestná prohlášení osob, které na předmětnou valnou hromadu nebyly

pozvány, ačkoli byly členy hnutí, dále důkaz listinou o odstoupení [redacted] hnutí p. [redacted] z funkce (tuto skutečnost učinili účastníci nespornou), dále důkaz Zápisem z řádné valné hromady hnutí ze dne [redacted] označený žalobcem jako D1, dále usnesením MV -30869-27/VS-2008.

Jak je uvedeno výše, dospěl-li soud k dílčímu skutkovému závěru, že žalobce byl ke dni konání předmětné valné hromady členem hnutí a na předmětnou valnou hromadu nebyl pozván, ač podle Stanov pozván být měl, nebylo již třeba, aby soud zjišťoval, zda při svolání předmětné valné hromady rovněž došlo k porušení dalších článků Stanov – tedy zda předmětná valná hromada byla svolána a řízena někým, kdo k tomu nebyl oprávněn, zda byla usnášeníschopná. Důsledně tomu soud neprovedl následující důkazy: výsledky následujících svědků: [redacted]

[redacted] Dále soud nevyzval žalovaného, aby předložil zápisy ze všech valných hrad politického hnutí Severočeši.cz, které se konaly po ustavující valné hradě základní organizace Ústí nad Labem, a neprovedl tak důkaz jinými zápisy z jiných valných hrad než byly k důkazu soudem provedeny. Dále soud nevyžádal a neprovedl důkaz zprávou od žalovaného o placení příspěvků osob zmiňovaných v zápise, tedy pan [redacted]

[redacted] Dále soud neprovedl důkaz výsledkem všech osob ze základních organizací, které se podle příslušných zápisů z ustavujících zasedání těchto základních organizací těchto zasedání zúčastnily označených jako A 1 až A 10. Soud nevyzval žalovaného, aby předložil listiny dokládající placení příspěvků a důkaz tak neprovedl. Dále soud neprovedl důkaz pozvánkami a doručenkami, které měly prokázat, že na valnou hromadu dne [redacted] byli pozváni všichni členové, tedy i ti z tzv. druhé frakce – [redacted] a spol. Dále soud nevyžádal a neprovedl důkaz zprávou Ministerstva vnitra ČR k tomu, jaké listiny byly předloženy k registraci hnutí, zejména soupis. Soud nevyslechl osoby, které předložily čestné prohlášení, že nebyly pozvány na valnou hromadu, a to následující osoby: [redacted]

[redacted] Dále soud neprovedl důkaz dopisem MV č.j. MV-30869-15/VS-2008 z ledna 2014. Dále soud neprovedl důkaz listinou označenou jako prezenční listina předsednictva Severočeši.cz ze dne 4.10. [redacted] psanou rukou, kterou navrhl žalobce k důkazu, že pan [redacted] nemohl být předsedou hnutí Severočeši.cz. Dále soud od Ministerstva vnitra ČR nevyžádal a neprovedl k důkazu veškeré listiny, které měl žalovaný předložit jako podklad pro změnu zápisu v rejstříku politických stran ke změně předsedy hnutí v období od [redacted] do [redacted]. Dále soud neprovedl jako nadbytečný účastnický výsledek žalobce, ani nevyžádal zprávu, zda žalobce žádal v rozhodném období o výpis z rejstříku trestů. Dále soud neprovedl důkaz dotazem na příslušné volební komise. Dále soud nevyžádal a neprovedl důkaz výpisem z rejstříku politických stran ohledně zápisů předsednictva v tomto rejstříku a ani neprovedl důkaz výsledkem pana [redacted] a [redacted] k vysvětlení, že zápisy z předsednictev nejsou zápisy ze všech předsednictev, které se konaly.

Ad B) navrhl žalobce k přezkumu rozhodnutí o ukončení členství [redacted]

██████████ v žalovaném, sdělení o neexistenci členství ██████████

██████████ Z listiny nazvané oznámení o ukončení členství ze dne ██████████ soud zjistil, že se uvádí: „oznamujeme Vám, že Předsednictvo Hnutí na svém zasedání dne ██████████ rozhodlo o ukončení Vašeho členství, a to dle stanov politického hnutí Severočeši.cz, čl. III., odst. 5 písm. f), bod 2,4,6. Důkaz sděleními o neexistenci členství ██████████ a dalších osob shora uvedených soud neprovedl, neboť i kdyby byly prokázány skutečnosti tvrzené žalobcem, nemohly by mu přivodit příznivější rozhodnutí ve věci s ohledem na právní posouzení, ke kterému soud dospěl.

Zjištěný skutkový stav soud po právní stránce posoudil následujícím způsobem. Žalobce žalobu opírá o ust. § 16a odst. 1 zák.č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a hnutích.

Podle § 16a odst. 1 zák.č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a hnutích, v účinném znění (dále jen zákon), dotýká-li se rozhodnutí orgánu strany a hnutí skutečností vyznačovaných v rejstříku stran a hnutí (§9), může člen této strany a hnutí do 6 měsíců od přijetí takového rozhodnutí požádat okresní soud o určení, zda je takové rozhodnutí v souladu se zákonem a stanovami. Podle § 16a odst. 2 zákona, nejde-li o zrušení strany a hnutí, lze návrh podle odstavce 1 podat, jen pokud rozhodčí orgán strany a hnutí nevyhověl žádosti člena o zjednání nápravy anebo o ní nerozhodl do 30 dnů ode dne jejího podání. Podle ustanovení shora žalobce – v zákonem stanovené lhůtě podal žalobu, kterou se domáhá, aby soud rozhodl, že rozhodnutí přijatá valnou hromadou konanou dne ██████████ a následná rozhodnutí učiněná orgány hnutí Severočeši.cz v návaznosti na tuto valnou hromadu nejsou v souladu se Stanovami žalovaného a se zákonem č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a hnutích, přičemž uvedl důvody, pro které by bylo bezpředmětné postupovat dle odst. 2 zákona. Důvody spatřuje v tom, že předmětná valná hromada aniž odvolala původní ██████████, rozhodla podle bodu ad6) na straně 9 zápisu z předmětné valné hromady o schválení nových členů ██████████ do funkcí. Předmětná valná hromada tak vytvořila situaci, kdy existují dva různé ██████████, a není zřejmé ke kterému, by se měl žalobce obrátit se svou žádostí o určení, zda je rozhodnutí valné hromady v souladu se zákonem a Stanovami. Žalobce se navíc stále považuje za ██████████ jednoho z ██████████ a musel by podání adresovat sám sobě. Současně legitimitu nově zvoleného ██████████ uznat nemůže, přičemž první ██████████ by žádosti vyhověl, druhý by ji zamítl a vznikla by patová situace bez řešení. Soud se při posouzení, zda vůbec mohl žalobce postupovat dle odst. 2 § 16 zákon, ztotožňuje se stanoviskem žalobce. Zjišťoval-li soud, zda jsou naplněny podmínky pro užití ust. § 16a zákona na projednávanou věc, dospěl soud k závěru, že je třeba, aby překlenul nedostatečnou právní úpravu, na kterou upozornil již dne 27. prosince 2011 Ústavní soud v Nálezu sp. zn. II. Ús 1969/10, když dovodil, že : „...v ČR je zákonná úprava zcela nedostačující a zdaleka neodpovídá jeho významu v demokratickém právním státě. I přes zákonem o politických stranách předvídanou možnost odmítnutí registrace nové politické strany ministerstvem vnitra (§ 8 odst. 1) (srov. k tomu rozsudek ESLP ze dne 7. 12. 2006 ve věci Linkov proti České republice (č. 10504/03), resp. možnost domáhat se rozpuštění

politické strany z důvodu stanovených v cit. § 4 písm. b), což je ovšem nutné považovat za prostředek ultima ratio, reálná a efektivní kontrola dodržování principů a pravidel vnitrostranické demokracie (byť formálně zakotvených ve stanovách již registrovaných politických stran) není právním řádem téměř vůbec upravena anebo je zakotvena velmi vágně. Totéž lze konstatovat i o způsobu vymezení soudního přezkumu dodržování minimálního standardu principů a pravidel vnitrostranické demokracie, když v některých oblastech není předvídan vůbec (např. proces výběru kandidátů a tvorba kandidátních listin) anebo je stanoven velmi úzce (viz níže). Až za nežádoucí je pak možné označit stav, kdy současná právní úprava, zejména zákon o politických stranách zcela mlčí k výše naznačeným problematickým aspektům pojícím se s členstvím v politických stranách a nijak negarantuje jednotlivci možnost domáhat se ochrany před obecnými soudy proti svévolnému a neodůvodněnému odmítnutí žádosti o členství či vyloučení z politické strany (např. pro "nepohodlné" názory), ačkoliv fakticky zcela nepochybně představují enormní zásah do základního práva občanů svobodně se sdružovat v politických stranách. Argument o jeho nepotřebnosti, neboť jednotlivci tím není upíráno právo založit si vlastní politickou stranu, nemá z ústavně-právního hlediska přílišnou relevanci.“ Zákonodárce však na shora uvedené výtky Ústavního soudu dosud nereagoval. Za této situace hledal soud východiska pro své rozhodnutí právě v tomto nálezu. Následuje citace částí tohoto nálezu, které soud považuje za zásadní východiska pro právní závěr v předmětné věci :

III. A) Ústavněprávní postavení politických stran

18. Ústava ČR v čl. 5 stanoví, že politický systém je založen na svobodném a dobrovolném vzniku a volné soutěži politických stran respektujících základní demokratické principy a odmítajících násilí jako prostředek k prosazování svých zájmů. Volná soutěž politických stran a obecněji politických sil (čl. 22 Listiny) představuje natolik zásadní hodnotu, že je nezbytné ji považovat za jeden ze základních a nezměnitelných principů demokratického právního státu (čl. 9 odst. 2 Ústavy ČR). Její ochraně Ústava ČR i Listina podřizují zákonnou úpravu všech politických práv a svobod (čl. 5 Ústavy ČR ve spojení s čl. 22 Listiny) (srov. nálezy Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 26/94 ze dne 18. 10. 1995 (N 62/4 SbNU 113; 296/1995 Sb.) či sp. zn. Pl. ÚS 3/96 ze dne 15. 5. 1996 (N 39/5 SbNU 315; 161/1996 Sb.).

19. Ústavní soud ve své judikatuře politické strany definoval jako "státem privilegované korporace soukromého práva, nezbytné v reprezentativní formě vlády, jejichž základní funkcí je vytvářet svorník mezi státem a společností tím, že aktivizují a zapojují občany do správy veřejných záležitostí. (...) členství v nich není výsledkem aktu veřejné moci, ale volného rozhodnutí jednotlivců, nemají veřejnoprávní statut a požívají proto ochrany, plynoucí ze základních práv a svobod, v rozsahu, v němž lze základní práva a svobody vztáhnout i na právnické osoby." (srov. cit. nálezy sp. zn. Pl. ÚS 26/94). Politické strany jsou tak do určité míry samy nositelkami základních práv a svobod, ale zároveň představují, resp. členství v nich výkon a naplnění základních práv a svobod jednotlivců, především pak speciální formy výkonu subjektivně veřejného sdružovacího práva občanů. Uvedené vymezení bezprostředně vyplývá jednak z cit. čl. 5 Ústavy ČR a čl. 22 Listiny, jednak z čl. 20

odst. 2 Listiny, zaručující jednotlivcům (občanům - čl. 42 odst. 1) právo sdružovat se v politických stranách.

20. Za základní ústavní principy existence politických stran je možné označit: princip svobody, princip rovnosti a princip otevřenosti (transparentnosti) a kontroly jejich činnosti. Uvedené principy plně odrážejí způsob zakotvení, základní funkce a stanovují meze práv a povinností politických stran v ústavním systému, jež lze prostřednictvím tzv. statusové teorie politických stran vymezit dle charakteru vztahů, v nichž se politické strany v ústavním systému nacházejí (srov. K. Hesse: Die verfassungsrechtliche Stellung der politischen Parteien im modernen Staat, in: G. Zieburg: Beiträge zur allgemeinen Parteienlehre, s. 124 a násl., citováno např. v rozsudku NSS ze dne 6. 4. 2005, č. j. Pst 2/2003 - 69). Ve vztahu politických stran a státu by měl být určující status svobody, ve vztahu k ostatním politickým stranám status rovnosti a konečně ve vztahu politické strany k jednotlivcům a ke společnosti status otevřenosti (transparentnosti) (srov. L. Bahýľová, J. Filip, P. Molek, M. Podhrázký, R. Suchánek, V. Šimíček, L. Vyhnánek: Ústava České republiky - Komentář. Linde Praha, 2010, s. 97).

21. Status svobody politických stran, jímž je určován především vztah politických stran ke státu, vyplývá nejen ze soukromoprávní povahy politických stran (svoboda a dobrovolnost vzniku a ve velké míře i zániku - čl. 5 Ústavy ČR a čl. 20 odst. 2 Listiny, dobrovolnost členství - § 3 odst. 2 a 3 zákona o politických stranách), ale především je projevem ústavního požadavku oddělenosti (autonomie) politických stran od státu (čl. 5 Ústavy ČR ve spojení s čl. 20 odst. 4 a čl. 22 Listiny). Tento požadavek vychází z privilegovaného postavení politických stran, kdy vzniku demokratických státních orgánů musí předcházet volná soutěž na státu nezávislých politických stran a kdy teprve ve výsledcích této soutěže se utvářejí politické obrysy a proporce státu. Politické strany se tak ve své základní funkci pohybují jaksi v předpolí státu a zásahy do něj ze strany státních orgánů, jejichž složení je produktem tohoto procesu, jsou proto nežádoucí, mohou-li průběh volné soutěže stran politicky ovlivnit (srov. cit. nálezy sp. zn. Pl. ÚS 26/94). Ústavní požadavek oddělenosti politických stran od státu tak primárně slouží k ochraně politických stran před zásahy státu, ať již v podobě přímého zákazu zasahování státních orgánů do postavení a činnosti politických stran a hnutí mimo výslovné zmocnění zákona a jeho meze (§ 3 odst. 1 zákona o politických stranách) (zásada vnitřní autonomie), anebo v podobě zvýšené ochrany skrze ústavní zakotvení jejich privilegovaného postavení a ztížení jejich rozpustitelnosti ve srovnání s jinými korporacemi.

22. Ústavněprávní status svobody (autonomie) politických stran ovšem nelze považovat za neomezený a neomezitelný. Ústavní požadavek oddělenosti politických stran od státu je třeba rovněž vnímat i z jeho opačného hlediska, kdy slouží k obraně státu před zvlášť politických stran (např. před přílišným a nežádoucím propojením státu s politickou stranou, anti-systémové strany, úsilí o usurpaci moci nedemokratickou cestou aj.). "Politická strana, která vyzývá k násilí nebo jejíž politický projekt nerespektuje pravidla demokracie, usiluje o jejich zničení nebo směřuje k porušování uznávaných práv a svobod, nesplňuje nezbytné pojmové náležitosti stanovené ústavou, a proto nepožívá ochrany před sankcemi, které jí za to

hrozí." [srov. cit. nález sp. zn. Pl. ÚS 26/94 či cit. rozsudek NSS č. j. Pst 1/2008 - 66 (Dělnická strana I.) a zde naznačený koncept obranyschopné demokracie (wehrhafte/streitbare Demokratie, militant democracy)]. Jinými slovy, účelem ústavního (a následně i podrobnějšího zákonného) zakotvení politických stran by tak měla být nejen ochrana a garance svobodné soutěže politických stran, uznání jejich veřejného významu a privilegovaného postavení a poskytnutí ochrany před zásahy státu, ale také omezení nežádoucího vlivu politických stran na stát tam, kde je to zjevně nepatřičné, posílení veřejné kontroly jejich činnosti a v neposlední řadě i umožnění zákazu (rozpuštění) politických stran v případech, že nerespektují základní demokratické principy (čl. 5 Ústavy ČR).

23. Této koncepci odpovídá též zákonná úprava, kdy zákon o politických stranách jednak striktně stanoví požadavek oddělenosti stran od státu a zakazuje jim "vykonávat funkce státních orgánů, řídit je" anebo "ukládat povinnosti osobám, které nejsou jejich členy" (§ 5 odst. 1), jednak v § 4 specifikuje podmínky (důvody) zákazu činnosti (rozpuštění) politických stran a hnutí. V nich se v konečném důsledku odráží právě vztah k ústavnímu požadavku, aby politické strany respektovaly základní demokratické principy (čl. 5 Ústavy ČR). Z ust. § 4 písm. b) zákona o politických stranách, kdy "vznikat a vyvíjet činnost nemohou strany a hnutí: b) které nemají demokratické stanovy nebo nemají demokraticky ustanovené orgány," pak zřetelně vyplývá, že tento ústavní požadavek přesahuje i do oblasti vnitřního fungování (životu) politických stran.

III. B) Ústavní požadavek respektu vnitrostranické demokracie

24. Politické strany jako ústavní instituce sui generis jsou konstituovány na základě a v rámci demokratického právního státu, jehož principy a pravidla zavazují nejen stát, ale i politické strany samotné, a to nejen v rámci svého působení ve "vnějších" politických procesech (účast ve volbách, výkon moci), ale také v rámci své vnitřní činnosti. Článkem 5 Ústavy ČR stanovený příkaz respektu politických stran k základním demokratickým principům se v oblasti vnitřní autonomie politických stran musí transformovat do podoby požadavku respektování a dodržování základních atributů vnitřní demokracie, tzv. vnitrostranické demokracie (intra-party democracy, innerparteiliche Demokratie).

25. Ačkoliv požadavek respektu vnitrostranické demokracie není v Ústavě či Listině (ani na úrovni zákonů) explicitně zakotven nebo blíže definován, na rozdíl od ústav Spolkové republiky Německo (viz čl. 21 odst. 1 věta třetí), Španělska (čl. 6) či Portugalska (čl. 51 odst. 5) obdobně příkazujících politickým stranám, aby při svém vnitřním uspořádání a činnosti respektovaly demokratické principy, lze jej nepochybně dovodit především ze shora vymezeného ústavněprávního (privilegovaného) postavení politických stran, z principů jejich existence (princip svobody, princip otevřenosti) a jejich funkcí v politickém systému.

26. Jestliže totiž vzniku demokratických státních orgánů musí předcházet volná soutěž na státu nezávislých politických stran, respektujících základní demokratické principy (čl. 5

Ústavy ČR) a politické strany tak v této své základní funkci předcházejí formaci státních orgánů, vytvářejí předpoklady pro demokratickou politickou legitimaci státní moci a svou úlohou při tvorbě politické vůle ve státě působí na její skladbu i politiku, je třeba požadavek respektu a dodržování principů a pravidel vnitrostranické demokracie vnímat jako nezbytnou podmínku pro splnění ústavního příkazu respektu k základním demokratickým principům (čl. 5 Ústavy ČR) a tedy jako nezbytný předpoklad účasti ve svobodné soutěži politických sil (čl. 5 Ústavy ČR a čl. 22 Listiny). "Pouze zajištěním vnitřní svobody stran může být zaručena podstata otevřenosti politických procesů: politické strany vykonávají transformační funkci mezi tvorbou vůle lidu a tvorbou státní vůle. Státní rozhodovací proces je však jen tehdy demokraticky legitimovaný, jestliže instituce, které se na tomto působení podstatně podílejí, rovněž odpovídají těmto požadavkům. Potud je zásada vnitrostranické demokracie nutným předpokladem zastupitelské státní demokracie." (srov. D. Tsatsos: Die politischen Parteien in der Grundgesetzordnung, in: O. W. Gabriel, O. Niedermayer, R. Stöss (eds.): Parteiendemokratie in Deutschland. Bonn 1997, s. 133-156, cit. V. Šimíček, in: E. Wagnerová, V. Šimíček, T. Langášek, I. Pospíšil a kol.: Listina základních práv a svobod s komentářem, Praha: ASPI 2012, čl. 22 (v tisku), či obdobně K. Seidel: Direkte Demokratie in der innerparteilichen Willensbildung, Berlin 1998).

27. Ústavní požadavek respektu vnitrostranické demokracie se projevuje jak v objektivně-právním aspektu, tak v aspektu subjektivně-právním, které spolu velmi úzce souvisí a vzájemně se doplňují. Objektivně-právní význam nabývá v rámci výše předestřené ústavněprávní garance a ochrany svobodné soutěže politických stran, resp. obecněji politických sil v demokratické společnosti (čl. 5 Ústavy ČR ve spojení s čl. 22 Listiny), která politickým stranám jako nezbytnou podmínku jejich existence a účasti v této soutěži přikazuje respektovat a dodržovat principy a pravidla vnitrostranické demokracie, a to jak v oblasti vnitřní organizace, tak i v rámci vnitrostranických (politických) procesů a tvorby stranické vůle. **Za "minimální standard" vnitrostranické demokracie je proto nutné považovat nejen přijetí demokratických stanov (§ 6 odst. 2 zákona o politických stranách) či demokratické ustanovení orgánů strany (statutární, rozhodčí a revizní orgány), ale také respektování principu otevřenosti (transparentnosti) umožňující vnitřní i vnější (přístup k informacím ze strany veřejnosti) kontrolu činnosti politické strany (např. v oblasti financování či členství); dále garance svobodné a demokratické vnitrostranické soutěže (volba vedení a statutárních orgánů, výběr kandidátů a tvorba kandidátních listin) ovládané principy většinového rozhodování, ochrany menšin (opozice) a rovnosti šancí; zajištění legitimacy přijímaných rozhodnutí (vycházející "ze spodu" z široké členské základny) a rovněž garance principů týkajících se vnitřní organizační struktury (zabraňující nadměrné oligarchizaci strany či zákaz "vůdcovského" principu vedení) (srov. M. Morlok, in: H. Dreier (Hrsg.): Grundgesetz - Kommentar, Band 2, Tübingen: Mohr Siebeck 1998, Art. 21, s. 299n).**

28. Flagrantní porušování a nerespektování uvedeného minimálního standardu principů a pravidel vnitrostranické demokracie pak v konečném důsledku může vést k rozpuštění politické strany, jak vyplývá z ust. § 4 písm. b) zákona o politických stranách (srov. k tomu rozhodnutí Spolkového ústavního soudu SRN ze dne 23. 10. 1952, 2 BVerfGE

1 (SRP - Verbot), na jehož základě byla rozpuštěna politická strana (Sozialistische Reichspartei) pro nerespektování základních demokratických principů a ohrožení demokratického právního řádu mimo jiné proto, že její vnitrostranická struktura a činnost nekorespondovala s demokratickými principy a bylo tak důvodné předpokládat, že stejný způsob organizace a vlády by se daná strana pokusila vnutit i státu v případě svého podílu na moci).

29. Ústavní garance respektu základních principů a pravidel vnitrostranické demokracie se nejen v ČR jeví nezbytnější zvláště v současné době, kdy politické strany a obecně stranicko-politický systém prochází krizí, projevující se zejména ztrátou důvěry společnosti v politické strany a stranickou politiku jako takovou. Za jednu z hlavních příčin je možné označit procesy "kartelizace" a nadměrné oligarchizace politických stran, kdy dochází jednak k nežádoucímu propojení (kartelů) politických stran se státem, jednak k neustálému prohlubování "klientelistických" vazeb politických stran či jejich jednotlivých členů na různé soukromé (zejména podnikatelské) subjekty, jimž politické strany podílející se (prostřednictvím jimi nominovaných a zvolených zástupců) na výkonu veřejné moci mohou sloužit pouze jako nástroj k prosazování svých vlastních soukromých zájmů. Naznačené procesy tak mají za následek postupný odklon politických stran od svých původních funkcí ve společnosti, tj. prostředek k artikulaci a agregaci společenských zájmů, mobilizaci a socializaci společnosti a případné participaci na správě věcí veřejných. V konečném důsledku tak dochází nejen k narušení svobodné soutěže jak uvnitř politických stran (netransparentní výběr kandidátů, fenomén "mrtvých duší", tajné předvolební dohody), tak i navenek (netransparentní financování politických stran, volební podvody), ale rovněž k negativnímu ovlivnění politického systému, zpochybnění jeho legitimacy a fungování (korupce).

30. Jak již bylo výše uvedeno, politické strany vedle toho, že jsou do určité míry samy nositelkami základních práv a svobod, zároveň představují, resp. členství v nich výkon a naplnění základních práv a svobod jednotlivců, především pak speciální formy výkonu základního práva občanů sdružovat se v politických stranách, garantovaného čl. 20 odst. 2 Listiny, které je součástí obecného sdružovacího práva (čl. 20 Listiny a čl. 11 odst. 1 Úmluvy). Toto právo pak bezprostředně souvisí s výkonem dalších základních práv, zejm. práva shromažďovacího (čl. 19 Listiny, příp. čl. 11 Úmluvy) a práva na svobodu projevu (čl. 17 Listiny, příp. čl. 10 Úmluvy) (srov. rozsudek velkého senátu ESLP ze dne 30. 1. 1998 Sjednocená komunistická strana Turecka a další proti Turecku (č. 19392/92), či rozsudek NSS ze dne 4. 3. 2009, č. j. Pst 1/2008 - 66 (Dělnická strana I.).

31. V uvedeném vymezení lze nalézt podstatu výše naznačeného subjektivně-právního aspektu ústavního požadavku respektu vnitrostranické demokracie, která spočívá právě v ochraně základních práv jednotlivců, zejména práva sdružovat se v politických stranách, a to zejména v prostředí vnitřního života (autonomie) politických stran, kde je vymezen především vztahem "člena k vlastní politické straně". Nahlíženo prizmatem ústavního požadavku respektu vnitrostranické demokracie, v prostředí vnitřního života (autonomie) politických stran je ochrana základního práva občanů sdružovat se v politických stranách konkretizována a poskytována v podobě ochrany jeho dílčích aspektů (práv), vyplývajících z institutu členství

v politické straně. Za taková dílčí práva spojená s členstvím v politické straně, jejichž ochraně musí politické strany v souladu s ústavním požadavkem respektu principů a pravidel vnitrostranické demokracie přizpůsobit své stanovy, vnitrostranické struktury i procesy, lze zařadit zejména právo participace (hlasování, iniciace návrhů) na vnitrostranických rozhodovacích procesech, právo kandidovat (za podmínek rovných šancí), právo opozice, právo na informace o dění v politické straně a v neposlední řadě i právo domáhat se ochrany či nápravy u vnitrostranických orgánů. K uvedenému výčtu je třeba přiřadit i vnitrostranické rozhodovací procesy spojené se vznikem (odmítnutí členství politickou stranou), resp. nedobrovolným zánikem členství jednotlivce v politické straně (vyloučení ze strany), kdy předem stanovené podmínky či konkrétní důvody politické strany pro učinění takových rozhodnutí (o nepřijetí či vyloučení) musí rovněž respektovat principy a pravidla vnitrostranické demokracie a vyvarovat se tak hrozbě nepřípustného zásahu do základních práv daného jednotlivce.

III. C) Kontrola a soudní přezkum

32. Ústavní soud si je vědom skutečnosti, že vzhledem k zásadní roli, kterou politické strany hrají v řádně fungující demokracii a s ohledem na jejich mimořádný a nezastupitelný význam v zastupitelské formě vlády, musí stát nakládat velmi obezřetně s pravomocí zasahovat do jejich činnosti. Výjimky umožňující zásah státu do svobody (autonomie) politických stran musí být vykládány restriktivně (srov. cit. rozsudek NSS č. j. Pst 1/2008 - 66 (Dělnická strana I.). Nicméně svobodná soutěž politických stran a obecně politických sil, z níž plyne i ústavní požadavek respektu a dodržování principů a pravidel vnitrostranické demokracie kladený na politické strany, je jedním základních předpokladů fungování a hodnot demokratického právního státu a společnosti, a proto musí být závaznou směrnicí nejen pro moc zákonodárnou při vytváření zákonů a pro moc výkonnou, ale také pro moc soudní při aplikaci a interpretaci zákonů. Tato povinnost vyplývá z normativního principu demokratického právního státu (čl. 1 odst. 1 Ústavy ČR) a jeho konkretizace ústavními příkazy vymezenými čl. 4 Ústavy ČR, případně i čl. 9 odst. 3 Ústavy ČR.

33. Výše vymezený princip oddělenosti politických stran od státu a z něj vycházející zásada vnitřní autonomie politických stran, v níž se odráží právě ona soukromoprávní povaha politických stran založená na soukromém, svobodném a dobrovolném projevu vůle, se výrazně projevuje v institutu členství v politických stranách. Dobrovolnost a svoboda sdružování občanů v politických stranách nachází odraz v obranné dimenzi základního práva sdružovat se v politických stranách, z níž veřejné moci jako adresátu povinnosti plynoucí ze vztahu, v němž jednotlivec uplatňuje právo, vyplývá povinnost zdržet se zásahů do této sféry, ("nikdo nesmí být nucen k členství v politických stranách, nikdo nesmí být omezován ve svých právech proto, že je členem strany, že se účastní jejich činnosti a podporuje je nebo naopak že stojí mimo ně." - § 3 odst. 2 a 3 zákona o politických stranách). Zároveň je však nezbytné vnímat i ochrannou dimenzi základního práva sdružovat se v politických stranách, z níž obecně řečeno státu vyplývá pozitivní povinnost chránit základní práva i před zásahy ze strany soukromých osob. Jinými slovy, v případě, že v soukromoprávních vztazích dojde k právním úkonům (k jednání či opomenutí), které je neslučitelné se základními právy, tj. za

situace, kdy proti sobě stojí dva soukromé subjekty nadané základními právy, jejichž soukromé sféry je nutné uvést do souladu, nejde o ochranu základních práv proti státu (veřejné moci), nýbrž stát zde vystupuje jako ochránce základních práv. Z materiálních základních práv v jejich ochranné dimenzi tak vyplývá přímo povinnost státu poskytnout a zajistit efektivní ochranu základních práv, která vyžaduje i jejich věcnému obsahu odpovídající právní (zejména procesní) úpravu a poskytnutí garancí a záruk proti možnému zásahu i ze strany třetích soukromých osob (srov. E. Wagnerová, in: E. Wagnerová, V. Šimíček, T. Langášek, I. Pospíšil a kol.: Listina základních práv a svobod s komentářem, Praha: ASPI 2012, Úvod (v tisku)).

34. Ony nezbytné garance a záruky ústavního požadavku respektu a dodržování principů a pravidel vnitrostranické demokracie se sestávají z odpovídající právní úpravy (včetně procesních předpisů) a z existence účinné kontroly jejich dodržování, kterou představuje především kontrola těch nejintenzivnějších zásahů do základních práv a svobod jednotlivců nezávislým a nestranným soudem, neboť je povinností soudů poskytovat ochranu základním právům a svobodám jednotlivců (čl. 4 Ústavy ČR). Ostatně i čl. 13 Úmluvy explicitně vyžaduje, aby osoba, jejíž základní práva byla dle jejího názoru porušena, měla k dispozici účinný prostředek nápravy před národním "orgánem", který je třeba interpretovat v návaznosti na čl. 4 Ústavy ČR [srov. nálezy sp. zn. Pl. ÚS 3/09 ze dne 8. 6. 2010 (N 121/57 SbNU 495; 219/2010 Sb.) či sp. zn. Pl. ÚS 24/10 ze dne 22. 3. 2011 (94/2011 Sb.)]. Musí se přitom dotýkat nejen jeho objektivně-právního aspektu (např. zda vnitrostranická organizace, struktura a procesy rozhodování a tvorby vůle jsou v souladu se stanovami a zda respektují alespoň minimální standard principů a pravidel vnitrostranické demokracie), ale zejména jeho subjektivně-právního aspektu, tj. přezkum činností politické strany z hlediska možného porušení základních práv jednotlivců, zejména práva sdružovat se v politických stranách v důsledku činností politické strany.

35. Takto vymezený soudní přezkum tak nejen, že nepředstavuje nepřípustný zásah do ústavněprávního statusu svobody a vnitřní autonomie politických stran ze strany státu, ale naopak je třeba jej z hlediska nezbytné ústavní garance a ochrany svobodné soutěže politických stran a politických sil a ochrany základního práva jednotlivců sdružovat se v politických stranách považovat za ústavně přípustný a dokonce žádoucí, pokud vnitrostranické mechanismy kontroly a vynucování principů a pravidel vnitrostranické demokracie jsou zcela neefektivní, selhávají či nefungují vůbec. Nicméně ani např. v SRN v zákonem o politických stranách (Parteiengesetz - § 14) stanovená povinnost politických stran zřídit vnitrostranické "soudy" (Parteischiedsgerichten) za účelem rozhodování vnitrostranických sporů, včetně otázek dotýkajících se členství (přezkum rozhodnutí o vyloučení člena či naopak o nepřijetí za nového člena - § 10), nevylučuje domáhat se ochrany dotčených práv cestou přezkumu takových rozhodnutí před obecnými soudy. Nezbytným předpokladem soudního přezkumu je ovšem vyčerpání všech vnitrostranických opravných prostředků a mechanismů kontroly (srov. F. Grawert: Parteiausschluss und innerparteiliche Demokratie. Heidelberg: v. Decker 1987, s. 156n či T. Graf Kerssenbrock: Der Rechtsschutz des Parteimitgliedes vor Parteischiedsgerichten. Baden-Baden: Nomos Verl.-Ges. 1994).

36. Ústavní soud v této souvislosti považuje za nezbytné konstatovat, že v obou uvedených aspektech ústavního požadavku respektu vnitrostranické demokracie je v ČR jeho zákonná úprava zcela nedostačující a zdaleka neodpovídá jeho významu v demokratickém právním státě. I přes zákonem o politických stranách předvídanou možnost odmítnutí registrace nové politické strany ministerstvem vnitra (§ 8 odst. 1) (srov. k tomu rozsudek ESLP ze dne 7. 12. 2006 ve věci Linkov proti České republice (č. 10504/03), resp. možnost domáhat se rozpuštění politické strany z důvodu stanovených v cit. § 4 písm. b), což je ovšem nutné považovat za prostředek ultima ratio, reálná a efektivní kontrola dodržování principů a pravidel vnitrostranické demokracie (byť formálně zakotvených ve stanovách již registrovaných politických stran) není právním řádem téměř vůbec upravena anebo je zakotvena velmi vágně. Totéž lze konstatovat i o způsobu vymezení soudního přezkumu dodržování minimálního standardu principů a pravidel vnitrostranické demokracie, když v některých oblastech není předvídan vůbec (např. proces výběru kandidátů a tvorba kandidátních listin) anebo je stanoven velmi úzce (viz níže). Až za nežádoucí je pak možné označit stav, kdy současná právní úprava, zejména zákon o politických stranách zcela mlčí k výše naznačeným problematickým aspektům pojícím se s členstvím v politických stranách a nijak negarantuje jednotlivci možnost domáhat se ochrany před obecnými soudy proti svévolnému a neodůvodněnému odmítnutí žádosti o členství či vyloučení z politické strany (např. pro "nepohodlné" názory), ačkoliv fakticky zcela nepochybně představují enormní zásah do základního práva občanů svobodně se sdružovat v politických stranách. Argument o jeho nepotřebnosti, neboť jednotlivci tím není upíráno právo založit si vlastní politickou stranu, nemá z ústavně-právního hlediska přílišnou relevanci.

IV.

37. Uvedenému hodnocení plně koresponduje i samotné znění předmětného ust. § 16a odst. 1 zákona o politických stranách, jež bylo obecnými soudy aplikováno a interpretováno v nyní posuzovaném případě. Citované ustanovení umožňuje členovi strany se ve stanovené lhůtě domáhat u okresního soudu určení, "dotýká-li se rozhodnutí orgánu strany a hnutí skutečností vyznačovaných v rejstříku stran a hnutí (§ 9), zda je takové rozhodnutí v souladu se zákonem a stanovami." Zmíněný § 9, zakotvující rejstřík stran a hnutí vedený ministerstvem vnitra, pak taxativně vyjmenovává ony údaje (skutečnosti) zapisované (vyznačované) do rejstříku (název, zkratka a sídlo strany a hnutí s uvedením dne a čísla registrace; den registrace změny stanov; zánik strany a hnutí; IČ osoby přidělené straně nebo hnutí; identifikace statutárních orgánů strany a hnutí nebo jeho členy, s uvedením způsobu, jakým jednají jménem strany a hnutí; pozastavení činnosti strany a hnutí; zrušení strany a hnutí; údaje spojené s likvidací či insolvenčním řízením). Takto zakotvená pravomoc soudů a úzce vymezený rámec soudního přezkumu jsou dle názoru Ústavního soudu z hlediska nezbytné garance a ochrany ústavního požadavku respektu a dodržování alespoň minimálního standardu principů a pravidel vnitrostranické demokracie nedostačující.

38. Pokud obecné soudy v nyní posuzovaném případě nerozpoznaly protiústavnost existující mezery v právní úpravě a nepokusily se jí ústavněkonformně vyplnit a naopak zvolily přístup, akcentující právě a pouze doslovný text cit. ust. § 16a odst. 1 zákona o politických stranách, kdy se pro nedostatek aktivní legitimace odmítly meritorně zabývat návrhem žalobců, neboť předmětem přezkumu civilními soudy vytyčený ust. § 16a a § 9 zákona o politických stranách "je (ne)soulad rozhodnutí orgánu politické strany se zákonem či stanovami, a to takového rozhodnutí, které se týká skutečností vyznačovaných v rejstříku stran a hnutí, a jen v takto vymezeném rámci lze přezkoumávat rozhodnutí orgánu politické strany civilními soudy," nelze takový přístup ústavně aprobovat.

39. Jak již Ústavní soud výše konstatoval, svobodná soutěž politických stran a obecně politických sil, z níž plyne i ústavní požadavek respektu a dodržování principů a pravidel vnitrostranické demokracie kladený na politické strany, je jedním ze základních předpokladů fungování a hodnot demokratického právního státu a společnosti, a proto musí být závaznou směrnicí i pro moc soudní při aplikaci a interpretaci zákonů. Povinností obecných soudů, vyplývající z čl. 1 odst. 1 a čl. 4 Ústavy ČR, tak bylo interpretovat cit. ust. § 16a odst. 1 zákona o politických stranách prizmatem výše předestřených aspektů ústavního požadavku respektu vnitrostranické demokracie a bez ohledu na úzce a nedostatečně vymezený rámec v cit. ust. § 16a a § 9 zákona o politických stranách připustit meritorní přezkum napadených rozhodnutí vnitrostranických orgánů, a to nejen z hlediska jejich souladu se stanovami dané politické strany či zákonem, ale především z hlediska možného zásahu do základních práv stěžovatelů (členů politické strany) konkrétní činností jejich "vlastní" politické strany. Na tuto povinnost nelze v žádném případě rezignovat jen proto, že přezkoumávaná rozhodnutí vnitrostranických orgánů, která ze své povahy a svými důsledky (odvolání zvolených zástupců vnitrostranických orgánů nadřízeným orgánem strany, jejich nová volba na základě nově upravených podmínek) jsou nepochybně s to nepřípustně omezit základní práva a svobody jednotlivců (členů politické strany), se netýkají "skutečností vyznačovaných v rejstříku stran a hnutí", neboť z výše uvedeného je zcela zřejmé, že obsah a rozsah ústavního požadavku respektu alespoň minimálního standardu principů a pravidel vnitrostranické demokracie se zdaleka nevyčerpává výčtem "skutečností vyznačovaných" v rejstříku stran a hnutí vymezených v cit. ust. § 16a a § 9 zákona o politických stranách.

40. Jak stěžovatelé poukazovali, jako podpůrný argument odůvodňující takový postup ostatně mohly obecné soudy, včetně Nejvyššího soudu převzít i závěry vyplývající z vlastní judikatury Nejvyššího soudu ve vztahu k občanským sdružením ve vztahu k otázce soudního přezkumu zákonnosti rozhodnutí orgánů občanských sdružení (spolků) jdoucích i nad rámec žaloby předvídané ust. § 15 odst. 1 zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů (viz např. rozhodnutí ve věci sp. zn. 28 Cdo 2865/2006 či sp. zn. 28 Cdo 3894/2009), aprobované i Ústavním soudem (nález sp. zn. III. ÚS 2542/07 ze dne 23. 4. 2009 (N 97/53 SbNU 233)). **Zjednodušeně řečeno, pokud Nejvyšší soud ve své judikatuře umožnil ve vztahu k občanským sdružením meritorní soudní přezkum žalob jdoucích nad rámec cit. ust. § 15 zákona o sdružování občanů, kde to lze s ohledem na převažující princip oddělenosti od státu a vnitřní autonomie spolků považovat za méně žádoucí (srov. nález sp. zn. I. ÚS 90/06 ze dne 12. 12. 2006 (N 223/43 SbNU 497), tím spíše tak mohl a měl, s ohledem na**

výše popsané privilegované postavení v politickém systému a funkce, učinit ve vztahu k politickým stranám a k předmětnému ust. § 16a zákona o politických stranách.

41. Ústavní soud nemůže akceptovat ani konkrétní závěry Městského soudu v Praze a zejména Nejvyššího soudu, jimiž svůj postup odůvodnily, když ze zásady oddělenosti politických stran od státu (čl. 20 odst. 4 Listiny) a obecněji z povahy ("smíšenou, tedy soukromoprávní i veřejnoprávní povahu) a funkce politických stran ("Funkcí politické strany je získat politický vliv, tedy účast na tvorbě politické vůle v rámci státu.") dovodily, že z hlediska charakteru politické strany je "(...) dominantní prvek veřejnoprávní. Zajisté, že mezi členy politické strany (strany typicky "členské" a strukturované, tj. strany v evropské kontinentální podobě) a touto stranou vznikají i soukromoprávní vztahy. Nicméně převahu mají vztahy, v nichž je obsažen, a to zcela bezprostředně nebo implicitně vzhledem k popsané funkci politické strany, veřejnoprávní prvek. (...) Dominance veřejnoprávního prvku v jejích aktivitách musí být zohledněna při výkladu zákona o politických stranách - ten by měl dovolovat orgánům státu výkon jen takových oprávnění, která jsou v něm výslovně stanovena. (...) Jinak mají při kreaci svých rozhodnutí orgány politických stran diskreční oprávnění, limitované vedle textu zákona č. 424/1991 Sb. už jen principy a hodnotami relevantními (žádoucími) pro politický - a členský - život tohoto subjektu." S ohledem na výše předestřené maximy a principy, takový způsob nazírání na charakter, postavení a funkce politických stran v ústavním systému ČR, stejně jako jejich výklad principu oddělenosti politických stran od státu, předestřený v odůvodnění napadených rozhodnutí a rovněž ve vyjádřeních k ústavní stížnosti, nelze než označit za zcela nesprávný, vadný a v mnoha aspektech právní i politicko-vědní teorií a judikaturou evropských ústavních soudů za naprosto překonaný (srov. např. V. Klokočka: Ústavní systémy evropských států. 2. vyd. Praha: Linde 2006, s. 298n).

42. Již vůbec se pak Ústavní soud nemůže ztotožnit s názorem předestřeným v rozhodnutí Nejvyššího soudu, dle něhož "čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod sice deklaruje "každému" právo na soudní ochranu, toto právo je však nutné vykládat v kontextu jednotlivých ustanovení Listiny a její systematiky. Právo (občanů sdružovat se v politických stranách, garantované čl. 20 odst. 2 Listiny - pozn.), jehož ochrany se žalobci domáhají, nenáleží mezi základní lidská práva a svobody (čl. 5 - 16), ale mezi práva politická (čl. 17 - 23). Ta mohou podléhat zásahu soudu jen na základě explicitního zákonného zmocnění, jež zde absentuje. Jiná, rozšiřující interpretace soudní pravomoci v posuzované věci protiče restriktivnímu přístupu k (veřejnoprávní) charakteristice právních vztahů, o něž v řízení jde," neboť zcela pomíjí současné poznatky teorie ústavního práva a dogmatiky lidských práv, kterou akceptovaly nejen evropské ústavní soudy, ale převzal je především i ESLP (srov. k tomu V. Šimíček, in: E. Wagnerová, V. Šimíček, T. Langášek, I. Pospíšil a kol. Listina základních práv a svobod s komentářem, Praha: ASPI 2012, čl. 20 (v tisku) a judikaturu tam uvedenou).

Tolik východiska Ústavního soudu. Viděno optikou Nálezu Ústavního soudu, zejm. bod 27,28,29 v politickém hnutí Severočesí.cz dochází k flagrantnímu porušování a nerespektování - v Nálezu Ústavního soudu uvedenému - minimálnímu standardu principů a

pravidel vnitrostranické demokracie. V rámci řízení bylo prokázáno, že na předmětnou valnou hromadu nebyl pozván dlouholetý člen hnutí a [REDAKCE] – žalobce. Soud má za to, že i pokud by existovaly formální nedostatky v procesu přijímání žalobce za člena hnutí, (což v řízení zjištěno nebylo), naopak bylo zjištěno, že ohledně uchovávání a pořizování dokumentace byly poměry v hnutí volnější, zřejmě v duchu zásady, kterou pan [REDAKCE] vyjádřil slovy: „no na té bezúhonnosti jsme zase tak nebazírovali“, pak možná hnutí jako celek „nebazírovalo“ ani na tom uchovávat přihlášky, pořizovat zápisy ze schůzí předsednictva atd., pak nemohou tyto formální nedostatky způsobit nulitu členství žalobce, když hnutí samo deklarovalo členství žalobce tím, že byl volen do orgánů hnutí a jako svého člena ho nominovalo na své volební kandidátce, tedy nejen sám žalobce se považoval za člena hnutí, ale ostatními členy hnutí byl za člena považován a dále - což je z hlediska demokratických principů nejzávažnější - byl za člena hnutí považován voliči. V této souvislosti lze podpůrně zmínit názor, který vyslovil Nejvyšší správní soud ve svém rozhodnutí ze dne 29.1.1938 publikovaném pod č. 1193/35: „...za organisovaného člena určité politické strany se v běžné mluvě pokládá nejen ten, kdo se stal jejím členem tím, že se za jejího člena přihlásil a byl povoláným orgánem strany také za člena přijat a ze strany ani nevystoupil, ani z ní nebyl vyloučen, nýbrž i ten, koho politická strana pokládá za svého organisovaného člena, i když snad nedošlo k formálnímu jeho přijetí, jestliže arci také osoba, o kterou jde, s tímto uznáváním svého členství souhlasí, dávajíc najevo, že se také sama pokládá za člena strany...“.

Dospěl-li soud ke skutkovému závěru, že žalobce byl ke dni konání předmětné valné hromady členem hnutí a na předmětnou valnou hromadu nebyl pozván, ač podle Stanov pozván být měl, nezbylo soudu než uzavřít, že rozhodnutí přijatá na předmětné valné hromadě jsou v rozporu se Stanovami hnutí, zákonem č. 424/1991 Sb. a Ústavou České republiky. Ohledně dalších aktů, které ad B) navrhl žalobce k přezkumu soudem, má soud za to, že lze vyslovit, že rozhodnutí o [REDAKCE] členství [REDAKCE] hnutí je v rozporu se Stanovami a zákonem, když bylo přijato předsednictvem hnutí, které bylo zvoleno v rozporu se zákonem a Stanovami na předmětné valné hromadě. Důsledně tomu soud v tomto rozsahu žalobě vyhověl. Ohledně dopisů, kterými hnutí mělo sdělovat, že jejich členství je nulitní má soud za to, že jde o pouhá sdělení bez jakýchkoliv právních účinků, nikoli rozhodnutí. K přezkumu soudem v režimu ust. § 16a) zákona jsou určena pouze rozhodnutí, důsledně tomu soud v této části žalobního nároku žalobci nevyhověl.

O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle ust. § 142 odst. 1 o. s. ř. tak, že přiznal žalobci, jenž byl v řízení zcela úspěšný, nárok na náhradu nákladů řízení v částce 43.337,44 Kč. Tyto náklady sestávají ze zaplaceného soudního poplatku ve výši 3.000,- Kč (2.000,-Kč za žalobu a 1.000,-Kč za návrh na předběžné opatření) a z nákladů zastoupení advokátem, kterému náleží odměna stanovená podle § 6 a § 7 vyhlášky č. 177/1996 Sb. ve výši 2.500,- Kč a paušální náhrada výdajů dle § 13 uvedené vyhlášky v částce 300,- Kč za každý z jedenácti úkonů právní služby (za převzetí a přípravu zastoupení JUDr. Danielem Volákem, sepis a podání návrhu na předběžné opatření, sepis žaloby, převzetí a příprava zastoupení JUDr. Jiřím Císařem, účast na přípravném jednání dne 21.8.2015, účast při přípravném jednání dne 21.8.2015, účast na jednání soudu dne 27.8.2015, účast na jednání

soudu dne 27.8.2015, účast na jednání soudu dne 27.8.2015, účast na jednání soudu dne 27.8.2015, účast na jednání soudu dne 28.8.2015 a účast na jednání soudu při kterém došlo pouze k vyhlášení rozsudku), přičemž u jednoho z nich byla s ohledem na ust. § 11 odst. 2 vyhlášky č. 177/1996 Sb. stanovena odměna v poloviční výši zmíněné sazby a dále cestovní náhrada v celkové výši 3.786,73 Kč, a to v souvislosti s cestou realizovanou dne 21. 8. 2015 náhrada 1.128,91 Kč za 90 ujetých km v částce 528,91 Kč (36,10 Kč za litr paliva dle vyhlášky č. 328/2014 Sb. při průměrné spotřebě 6,03 l/100 km a 3,70 Kč/km za amortizaci vozidla dle vyhlášky č. 328/2014 Sb.) podle § 13 zákona č. 177/1996 Sb. a náhrada za ztrátu času v trvání 6 x 30 minut v částce 600,- Kč podle § 14 zákona č. 177/1996 Sb., v souvislosti s cestou realizovanou dne 27. 8. 2015 náhrada 1.528,91 Kč za 90 ujetých km v částce 528,91 Kč (36,10 Kč za litr paliva dle vyhlášky č. 328/2014 Sb. při průměrné spotřebě 6,03 l/100 km a 3,70 Kč/km za amortizaci vozidla dle vyhlášky č. 328/2014 Sb.) podle § 13 zákona č. 177/1996 Sb. a náhrada za ztrátu času v trvání 10 x 30 minut v částce 1.000,- Kč podle § 14 zákona č. 177/1996 Sb. a v souvislosti s cestou realizovanou dne 28. 8. 2015, přičemž z toho 4 půlhodiny představují náhradu za ztrátu času během polední přestávky u jednání, náhrada 1.128,91 Kč za 90 ujetých km v částce 528,91 Kč (36,10 Kč za litr paliva dle vyhlášky č. 328/2014 Sb. při průměrné spotřebě 6,03 l/100 km a 3,70 Kč/km za amortizaci vozidla dle vyhlášky č. 328/2014 Sb.) podle § 13 zákona č. 177/1996 Sb. a náhrada za ztrátu času v trvání 6 x 30 minut v částce 600,- Kč podle § 14 zákona č. 177/1996 Sb. a daň z přidané hodnoty v sazbě 21 % stanovená ze základu ve výši 33.336,73 Kč částkou 7.000,71 Kč.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozsudku lze podat odvolání do 15 dnů ode dne doručení jeho písemného vyhotovení, a to ke Krajskému soudu v Ústí nad Labem, prostřednictvím Okresního soudu v Mostě.

V Mostě dne 3. září 2015

Mgr. Radka Kryndlerová, v.r.
samosoudkyně

Za správnost vyhotovení:
Kesslerová Miluše